

הפטרת תרומה

בפרשת השבוע אנו קוראים על התרומה שבני ישראל מרימים לטובת הקמת המשכן, מבנה מיטלטל שילווח את בני ישראל במדבר עד הגיעם לארץ כנען והמישכן יבנה בשילה עד חורבנו במלחמת עם ישראל עם הפלישתים באבן העזר.

בהפטרה אנו קוראים :

וַיְהִי לְשִׁלְמָה שִׁבְעִים אֶלֶף, נִשָּׂא סָבֵל; וְשִׁמְנִים אֶלֶף, חֹצֵב פֶּהָר

צפונית לירושלים ממוקמת שכונת **רמת שלמה** על שמו של הרב שלמה זלמן אוירבך מחשובי הרבנים בירושלים, וסמוך לו נמצא את הר חוצבים.

האם יש קשר בין החוצבים בהר של המלך שלמה לבין הר חוצבים?

מתברר שכן. בקיץ האחרון נתגלו בחפירות ארכיאולוגיות שבוצעו על ידי רשות העתיקות עדות למחצבת ענק קדומה אשר כפי הנראה היתה אחד המקורות לאבני הבנין של בית המקדש. אבני הבנין שנחשפו גדולות במיוחד וניתן לראות באופן ברור את כל שלבי החציבה ועיבוד האבן.

המחצבה שנחשפה בהר חוצבים

בהמשך ההפטרה אנחנו קוראים

וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וַיִּסְעוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת, לְיִסֵּד הַבַּיִת--אֲבָנֵי גִזִּית

במזרח הגליל התחתון דרומית להר תבור נסייר בקיבוץ **גזית**. מקור שמו של הקיבוץ בפסוק מספר ישעיהו (ט),
(ט) הקשור גם כן לבנין המקדש :

לְבָנִים נָפְלוּ, וְגִזִּית נִבְנָה; שְׁקָמִים גִּדְּעוּ, וְאַרְזִים נִחְלִיף

ביקור בקיבוץ גזית יפגיש אותנו עם חברים שהגיעו מגלויות שונות וגם עם סיפור מרתק על סליק שנבנה בשנותיה הראשונות של המדינה.

מקיבוץ גזית נמשיך דרומה בעקבות הפסוק בהפטרה :

וַיָּבֹן עַל-קִיר הַבַּיִת נֹצִיעַ, סָבִיב, אֶת-קִירוֹת הַבַּיִת סָבִיב, לְהִיכֵל וְלִדְבִיר

קיבוץ **דביר** הנמצא צפונית מערבית לבאר שבע נקרא בתחילה דבירה שמשמעו בדרך לדביר וזאת בזכות התל הסמוך בית מִרְסִים שזוהה בעבר כמקומה של דביר המקראית. חברי הקיבוץ לא אהבו את הה"א בסוף שמם ודאגו למחוק אותו משלטי ההפניה של מע"ץ. כיום נקרא הקיבוץ בפי כולם דביר כפי שמופיע בהפטרנו.

לימים סברו חוקרי ארץ ישראל שדביר המקראית נמצאת בהר חברון, וזאת בעקבות הסיפור על כיבושה של דביר בידי עתניאל בן קנז שבזכות הצלחתו הצבאית זכה בעכסה בת כלב לאישה. עיירה גדולה בשם **דהריה** זוהתה כדביר המקראית ואם נבקר דרומית לחברון בדרכנו לבאר שבע נוכל להכיר את המקום אותו קיבלה עכסה בת כלב מאביה את גולות עילית וגולות תחתית. בדרכנו דרומה נוכל לראות את היישוב **עותניאל** כאשר בית המדרש של ישיבת ההסדר בולט למרחוק.

לקראת סיומה של ההפטרה אנחנו קוראים :

וַיָּבֹן אֶת-הַבַּיִת, וַיְכַלֵּהוּ; וַיִּסָּפֶן אֶת-הַבַּיִת גָּבִים, וַיִּשְׁדְּרֵת בְּאַרְזִים

הנה לנו פסוק המכיל שמות של שלושה יישובים הסמוכים זה לזה: **גבים, שדרות וארז**.

גבים בנחל כפירה
צילום: ידידיה הוניג

דרומית לשדרות שוכן קיבוץ **גבים** שהוקם שלושה חודשים לפני כ"ט בנובמבר, היום בו קיבלה עצרת האו"ם את החלטתה החשובה על הקמת מדינה שלימים תיקרא מדינת ישראל. גבים הם גומות בסלע בה נקווים מי גשמים. בתקופת מלחמת השחרור שכן בקיבוץ המטה של חטיבת הנגב.

צפונית לקיבוץ נבקר בעיר **שדרות**. שדרות הוקמה שלוש שנים לאחר הקמת המדינה. עולים חדשים שהגיעו לארץ יושבו במקום. העולים החדשים התקשו מאד בהשגת פרנסה ורבים מהם הועסקו על ידי הקרן הקיימת לישראל בנטיעת עצים. בין היתר ניטעה שדרת אקליפטוסים בדרך אל העיירה וזה היה מקור שמה. העיר שדרות התפרסמה בעיקר בתקופת המלחמות עם ארגוני הטרור שבעזה. תושבי שדרות יחד עם ישובי עוטף עזה עמדו בגבורה בתקופה קשה זו ועשו ככל יכולתם להמשיך ולקיים שיגרת חיים סבירה. שדרות נמצאת בתנופת בניה ובליבה נמצאת ישיבת הסדר מהגדולות בישראל.

שדרות כיום

קיבוץ **ארז** השוכן דרומית לאשקלון הוקם לאחר מלחמת השחרור בידי גרעין של לוחמי פלמ"ח שהיו קשורים לגרעין ארז. עלינו לזכור שהארז לא שייך מבחינה בוטאנית למדבר, רק לעתיד לבוא מבטיח לנו הנביא ישעיהו (מא, יט):

אֲתֵּן בְּמִדְבַּר אֶרֶז שֶׁטָה וְהִדְס וְעֵץ שָׁמֶן אֲשֵׁים בְּעֶרְבָה בְּרוֹשׁ תִּדְהָר וּתְאַשּׁוּר יִחְדּוּ.

חברי הגרעין איבדו עשרה מחבריהם במלחמת השחרור והנציחו את זכרם באנדרטה מרשימה. המבקרים באנדרטה יכולים לצפות לעבר רצועת עזה הסמוכה. סמוך לקיבוץ נמצא מחסום ארז ממנו ניתן להיכנס ולצאת מרצועת עזה.

את סקירתנו התחלנו בשלמה, מלך שהשלום שלו, וסיימנו בביקור ביישובים הסמוכים לרצועת עזה תוך תפילה שיגיע השלום והשקט גם לאיזור זה.

אתר הזיכרון בקיבוץ ארז